

SAYI : 2020/87973-S.20.95960
BAŞVURU NO : 2020/65302
KARAR TARİHİ : 20/11/2020

RET KARARI

BAŞVURAN :

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

BAŞVURUYA KONU İDARE : ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU : Salgın hastalık tedbirleri doğrultusunda uzaktan eğitime geçilmesi sebebiyle ücret iadesi yapılması talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 05/06/2020

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran, ODTÜ İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığında Bilgisayar İşletmeni olarak çalıştığını, kızı [REDACTED]'nin üniversitenin yuva ve anaokuluna devam ederken salgın hastalık tedbirleri doğrultusunda 16 Mart 2020 tarihinden itibaren eğitime ara verildiği, 23.03.2020 tarihinden itibaren uzaktan eğitim programına geçildiğini, buna rağmen eğitimin çevrimiçi olarak değil elektronik posta aracılığıyla haftalık evde yapılması gereken etkinlikler şeklinde bildirildiğini ve velilerden evde bu etkinlikleri çocuklara uygulanmasının istendiğini, okulun kapalı olduğu sürede maaşından Mart, Nisan, Mayıs, aylarında 375 TL okul ücreti kesintisi yapıldığını belirterek bu dönemde okul için gider oluşmadığı için bu kesintilerin iadesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğü Hukuk Müşavirliğinin [REDACTED] sayılı yazısında, "2019 - 2020 Eğitim Öğretim yılında [REDACTED] 25.04.2019 tarihinde okulumuza ön kayıt yaptırmış olup, 04.11.2019 tarihinde de okula başlamıştır. Öğrencimiz Sayın [REDACTED] okul kaydı, velisi [REDACTED] 01.09.2020 tarihli dilekçesi

doğrultusunda silinmiştir (Ek:2). Aynı tarihli okul ücreti iade talebini içeren dilekçesine yönelik de 15 günlük okul ücreti olan 375,00 TL kendisine iade edilmiştir.

3. *Ülkemizde ve tüm dünyada yaşanan Covid-19 salgını sonucu, 66639639-813.01.03.99E.5 sayı ve 13.03.2020 tarihli Rektörlük onayı ile 16 Mart 2020 tarihinden itibaren okulumuz üç hafta süre ile kapanmıştır. Uzaktan eğitim programı ile ilgili ön hazırlıklar ivedilikle tamamlanmış, pek çok okulöncesi eğitim kurumundan önce bir kaç kanaldan uzaktan eğitim programına başlanmıştır. Uzaktan eğitim programında velilerimizin evlerinde bilgisayar ve internet erişimi problemi yaşamaları sonucunda, uzaktan eğitim programına erişim kanalları çeşitlendirilmiş ve aşağıdaki yöntemler ve programlar kullanılmıştır. WhatsApp programı sınıf grupları, Yuva ve Anaokulu web sayfası, Yuva ve Anaokulu YouTube kanalı, Yuva ve Anaokulu kapalı grup e-mail listesi. Ayrıca zaman zaman Zoom ve Hangout programları kullanılarak öğrencilerimizle uzaktan eğitim süreci yürütülmüştür.*

4. *Programların bir kısmının uygulanmasında yetişkin desteği gerekliliği göz ardı edilemez. Kaldı ki ilk ve orta öğretimde bile aile desteği olması gereken bir süreçte, okulöncesi dönemde anne baba desteği olmadan eğitim sürecinin yürütülmesi beklenmemelidir.*

5. *Cumhurbaşkanlığı'nın yüz yüze eğitim öğretim sürecinin başlamasına yönelik kararı takiben, 01.06.2020 tarihine kadar da uzaktan eğitim programımız devam etmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda başvuranın iddiası gerçeği yansıtmamaktadır.*

6. *31.03.2020 tarihinden itibaren başlayan uzaktan eğitim programında E.11 sayı ve 03.04.2020 tarihli Rektörlük onayı ile Nisan ayı okul ücreti %50 oranında azaltılarak uygulanmıştır. E7 sayı ve 30.04.2020 tarihli Rektörlük onaylı yazı ile de eğitim öğretime yeniden başlayacağımız tarihe kadar Yuva ve Anaokulunun aylık ücretlerinin %50 oranında azaltılarak devamına karar verilmiştir.*

7. *ODTÜ Yuva ve Anaokulu Müdürlüğü doğrudan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olmamakla birlikte, ilkesel olarak eğitim programları ve genel uygulamalar açısından Milli Eğitim Bakanlığı'na uyumlu hareket etme çabası içindedir.*

8. *Yuva ve Anaokulu İç Yönergesi veli okul arasında sözleşme niteliği taşır. Sayın Abdullah Aydın tarafından imzalanmış olan Yuva ve Anaokulu İç Yönerge örneği ekte yer almaktadır.*

9. *ODTÜ Yuva ve Anaokulu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46. ve 47. Maddelerine dayanılarak hazırlanan Yükseköğretim Kurumları, Mediko-Sosyal, Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliğinin "Sosyal Hizmetler" başlıklı 15. maddesi (e) bendinde yer alan; "Üniversite çalışanlarının okulöncesi çağıdaki ve okul çağındaki çocuklarının çalışma saatleri içindeki bakımları ve eğitimlerine yardımcı olmak üzere, kreş, yuva ve benzeri birimler kurmak ve bu konuda ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak hizmetin en iyi şekilde görülmesini sağlamak" hükmü gereğince Üniversitemiz çalışanlarının okulöncesi çağıdaki çocuklarının bakımları ve eğitimlerine yardımcı olmak üzere 20.01.1982 yılında kurulmuştur. 19 Temmuz 2001-Sayı:24467 resmi gazetede yayımlanan Orta Doğu Üniversitesi Yuva ve Anaokulu Yönetmeliği ve veli ile sözleşme niteliğinde olan ODTÜ Yuva ve Anaokulu İç Yönergesinde yer alan kurallar çerçevesinde öğrenci kaydı alınır ve velilerin iç yönergedeki maddelere uyması beklenir.*

10. Yuva ve Anaokulu Bütçesi ise her yıl yayımlanan Kamu Sosyal Tesisleri Tebliğine uygun olarak gelirleri giderlerini karşılayacak şekilde hazırlanmaktadır. Bu yılda Yuva ve Anaokulu bütçesi, 18 Ocak 2020 tarihli ve 31012 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğin Ortak Hususlar başlıklı "Madde 7- (1) "Kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakım evi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmaması esastır." ve Madde 20 "Kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakım evi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmaz, dolayısıyla bunların her türlü giderleri, kreş ve çocuk bakım evlerinin kendi giderlerinden karşılanır." maddelerine dayalı olarak hazırlanmış ve uygulanmaktadır.

11. Ayrıca Yuva ve Anaokulu İç Yönergesi 12. maddesi gereği "Herhangi bir nedenle (yaz tatili, hastalık vb.) çocuğun Anaokuluna gönderilmediği ayların ücreti tam olarak alınır." Eğitim Öğretim yılı içinde kaydını sildiren öğrenci tekrar okula dönmek isterse bir sonraki yılın kayıtları ile birlikte değerlendirilir." maddesi yer almaktadır. Çocuğunu anaokuluna kaydettiren her veli bu yönergede belirtilen tüm koşulları, çalışma esaslarını kabul ettiğini yazılı olarak beyan eder.

12. Korona virüs salgını tedbirleri kapsamında Rektörlük kararı ile 16.03.2020 tarihinden itibaren Yuva ve Anaokulu Müdürlüğünde zorunlu olarak eğitim öğretime ara verilmiştir. Okulun kapalı olduğu bu zaman zarfında harcama kalemlerinin bazılarında (yemek, kırtasiye, temizlik vb.) giderler gerçekleşmediğinden, 03.04.2020 tarihinde Rektörlük onayı ile okul ücretinin %50 oranında azaltılarak alınması karara bağlanmıştır. Devam eden zorunlu giderlerin karşılanabilmesi açısından da kayıtlı öğrencilerimizden harcama gerçekleşmeyen gider kalemleri düşülerek, zorunlu giderler için %50 oranında okul ücreti alınmaya devam edilmiştir.

13. Okulumuzun kapalı olduğu dönemde gerçekleştirilen %50 ücret uygulaması, iyi niyet göstergesi olarak "DOSTANE ÇÖZÜM" usulleri çerçevesinde değerlendirilmelidir..." ifadelerine yer verilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

14. Anayasanın "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler",

15. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; "Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir",

16. 18301 sayılı ve 03.02.1984 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Yükseköğretim Kurumları, Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliğinin 'Sosyal Hizmetler' başlıklı 15 inci maddesinde, "Dairede, Sosyal Hizmetler olarak aşağıdaki hizmetler yürütülür. e) Üniversitede çalışanların okul öncesi çağıdaki ve okul

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

çağındaki çocuklarının çalışma saatleri içinde bakımları ve eğitimlerine yardımcı olmak üzere, kreş, yuva ve benzeri birimler kurmak ve bu konuda ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak hizmetin en iyi şekilde görülmesini sağlamak.”

17. 18 Ocak 2020 tarihli ve 31012 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğin Ortak Hususlar başlıklı 7 nci maddesinde, “(1) Kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmaması esastır. ... (20) Kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakımevi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmaz, dolayısıyla bunların her türlü giderleri kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanır.”,

18. 24467 sayılı ve 19 Temmuz 2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Ortadoğu Teknik Üniversitesi Yuva ve Anaokulu Yönetmeliğinin Ücret başlıklı 7 nci maddesinde, “a) Yuva ve Anaokulu giderlerinin karşılanması için çocuk başına alınacak aylık ücretler, Maliye Bakanlığının ilgili Tebliği doğrultusunda, Okul-Aile Birliği Yönetim Kurulunun görüşü de alınarak, Yuva ve Anaokulu Müdürlüğü tarafından belirlenir ve Genel Sekreterlik onayı ile uygulamaya konulur. b) Ücretler her ay Personel Dairesi Başkanlığınca velinin maaşından peşin olarak kesilir. d) Harcama Kalemleri; 1. Beslenme, sabah kahvaltısı-öğle yemeği-ikinci kahvaltısı, 2.Eğitimaraç ve gereçleri, 3. Temizlik giderleri, 4. Mobilya ve mefruşat alımları, 5. Demirbaş alımları, 6. Özel beceri kazandırma ve geliştirme programları, 7. Rektör onayı ile gerekli görülen personelin sosyal haklarını iyileştirme (tazminat) olarak yapılabilir.”, **Görevliler başlıklı 10 uncu maddesinde,** “Yuva ve Anaokulu örgütü aşağıdaki görevlilerden oluşur. a) Müdür b)İdari Memur c)Psikolog d)Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi e)Eğitim Elemanları (öğretmen) f) Doktor g)Beslenme Uzmanı h)Hemşire i)Eğitici Yardımcısı (bakıcıanne) j)Yardımcı Hizmet Elemanları k) Okul-Aile Birliği l) Sağlık Kurulu”, hükümleri bulunmaktadır.

19. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğü Yuva ve Anaokulu İç Yönergesinin ilgili hükümleri şu şekildedir; “2. Anaokulu ücretine sabah kahvaltısı, öğle yemeği ve akşamüstü kahvaltısı dâhildir. 10. Bulaşıcı hastalıklar, Anaokulunda acil tadilat gibi zorunlu nedenlerle Anaokulu kapatıldığı takdirde, bir ay kapanma durumlarında ücret iade edilmez. 12. Herhangi bir nedenle (yaz tatili, hastalık vb.) çocuğun Anaokulu’na gönderilmediği ayların ücreti tam olarak alınır.... 27. Veliler çocuklarının okula ulaşımını kendileri sağlar. 30. Kayıt yaptıran veliler Anaokulu İç Yönergesine uymakla yükümlüdür... Çocuğunu Anaokulu’na kaydettiren veli, bu yönergede belirtilen tüm koşulları, çalışma esaslarını kabul ettiğini yazılı olarak belgeler.”

IV. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER’İN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

20. Dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgeler kapsamında başvurunun reddi önerilmiştir.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden

21. Başvuran, salgın hastalık tedbirleri doğrultusunda uzaktan eğitim programına geçildiği bu dönemde okul için gider oluşmadığı için ücret iadesi yapılmasını talep etmektedir.

22. İlgili idare, mevcut durum gereği yüzde elli indirim yapıldığını ve tamamıyla bir iade yapılamayacağını belirtmektedir.

23. **Dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgelere göre**, başvuranın kızının ODTÜ'ye ait yuva ve anaokuluna devam ettiği, ODTÜ Yuva ve Anaokulunun Sosyal Tesis statüsünde bulunduğu, sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmadığı, her türlü giderlerin, kreş ve çocuk bakım evlerinin kendi giderlerinden karşılandığı, salgın hastalık tedbirleri doğrultusunda 16 Mart 2020 tarihinden itibaren öncelikle geçici olarak eğitime üç haftalık ara verildiği, 23.03.2020 tarihinden itibaren uzaktan eğitim programına geçildiği, uzaktan eğitim programı kapsamında whatsapp programı sınıf grupları, yuva ve anaokulu web sayfası, yuva ve anaokulu youtube kanalı, yuva ve anaokulu kapalı grup e-mail listesi ve ayrıca zaman zaman zoom ve hangout programlarının kullanıldığı, Rektörlük kararı ile Nisan ayı ve eğitim öğretime yeniden başlanan tarihe kadar Yuva ve Anaokulunun aylık ücretlerinin %50 oranında azaltılarak devamına karar verildiği, ücret olarak personel maaşından doğrudan yapılan kesintilerin devam ettiği ve yüz yüze eğitimin 01.06.2020 tarihinde tekrar başladığı hususları tespit edilmiştir.

24. Eğitim faaliyetlerini de etkileyen salgın hastalık kapsamında salgının büyümesini engellemek amacıyla idare tarafından birtakım tedbirler alınmış ve öncelikle belirli bir süre için eğitime ara verilmesine karar verilmiştir. Bu karar üzerine ortaya çıkan özel okul ücreti iadesi gibi uyuşmazlıkların dayanağı taraflar arasında akdedilen sözleşmelerdir. Bu sözleşmelerde genel olarak tek tip bir sözleşme imzalanmış olsa da sözleşme özrürlüğünün olduğu kabul edilmelidir. Çünkü özellikle MEB tarafından belirlenen taşınması gereken asgari şartların üzerine her iki tarafça müzakere sonucu açıkça hukuka ve ahlaka aykırı olmadıkça yeni hüküm konulması mümkündür. Bununla birlikte, salgın hastalık öncesi imza altına alınan sözleşmelere göre salgın hastalık döneminde ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözülmesi her zaman hakkaniyetli bir sonuç doğurmayacaktır. Yine küresel salgın hastalığın tek taraflı mücbir sebep olarak kabul edilerek özel okullardan tam bir ücret iadesi talep edilmesi de aynı kapsamda değerlendirilmelidir.

25. Zorunlu olarak eğitim öğretime ara verildiği dikkate alındığında tek taraflı olarak ileri sürülemeyecek yani karşılıklı bir mücbir sebebin varlığının kabulü gerekmektedir. Özel okul için ne kadar zor durum söz konusu ise tüketici için de aynı zorluk söz konusudur. (Koronavirüs Pandemisinin Özel Okul Ücretlerine Etkisi: Ödeme-İade Problemi-Abdulkadir Bulut, 14/05/2020, blog.lexpera.com.tr)

26. Okulun kapalı olduğu bu zaman zarfında harcama kalemlerinin bazılarında (yemek, kırtasiye, temizlik vb.) giderler gerçekleşmediğinden, 03.04.2020 tarihinde Rektörlük onayı ile okul ücretinin %50 oranında azaltılması karara bağlanmıştır. Yukarıda yer verilen düzenlemelere göre yedi başlıkta düzenlenmiş harcama kalemleri ve on iki görevli bulunmaktadır.

27. **Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde**, fiziksel eğitime ara verilmesinin ardından okulların tatil edilmediği, normal şartlar altında mevzuatta ve sözleşmede yer almayan uzaktan eğitim faaliyetlerine başvurulduğu, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime denk bir eğitim olduğunun MEB tarafından kabul edildiği, her ne kadar başvuran tarafından yetersiz bulunsa da uzaktan eğitim araçlarının kabul edildiği, programların bir kısmının uygulanmasında yetişkin desteği gerektiğinin açık olduğu, böylelikle ana edim olan eğitim borcunun ifa

edildiğinin kabul edilmesi gerektiği, yan edim konumunda olan servisin hiçbir zaman gündemde olmadığı, ulaşımın velilerce sağlanacağına hüküm altına alındığı, yemek hizmetinin idareye ait olduğu, bunun haricinde etüt ve kırtasiye ücreti gibi harici bir yan edim bulunmadığı, mevcut durum şartları dikkate alındığında ortada dünyayı etkileyen bir salgın hastalık olduğu, herkesten sorumluluk bilinci içerisinde hareket etmesi ve gerekirse fedakârlıkta bulunmasının beklendiği, idarenin de ücrette yüzde elli indirimine gittiği, böylelikle yemek vb. yan edimlerin mevcut durum kapsamında istisnai olarak çözüme kavuşturulduğunun kabulünün gerektiği hususları birlikte değerlendirildiğinde başvuranın talebinin reddi işlemi hukuka ve hakkaniyete aykırılık olmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden

28. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; İdarenin, **karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine** uymadığı tespit edildiğinden, İdarenin bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

29. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bu Ret Kararının başvurana tebliğ tarihinden itibaren, ilgili idarenin işlemine karşı (varsa) dava açma süresinden kalan süre kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN REDDİNE;**

Kararın BAŞVURANA ve ORTADOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜLĞÜNE tebliğ edilmesine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi